

magazine

→ Tijdschrift voor de Jeugdzorg

IN BEELD

Programmamaker Nicolaas Veul:

**"Ik wil bruggen bouwen naar werelden
waar veel mensen iets van vinden"**

- NEN7510
- Bewustwordingstraining
- Pentesten

GRIP OP INFORMATIE- BEVEILIGING

Jeugdzorgorganisaties moeten compliant werken volgens de NEN7510. Dit betekent dat zij aantoonbaar moeten voldoen aan de strenge eisen rondom informatiebeveiliging.

In opdracht van Jeugdzorg Nederland heeft Onyx Cybersecurity een traject ontwikkeld. Dit traject bestaat uit een klassikale training aangevuld met coaching sessies. Tijdens de training lopen we stapsgewijs de NEN7510 norm door en kunt u ervaringen uitwisselen. Hierbij maken we gebruik van speciaal voor Jeugdzorg Nederland opgestelde voorbeeld documenten. Wanneer het traject volbracht is, voldoet uw organisatie aan de norm.

Wij staan voor u klaar om samen toe te werken naar de NEN7510. Ook voor andere vragen over (technische) informatiebeveiliging en Security Awareness kunt u bij ons terecht.

In beeld

Elke dag willen wij kleine en grote verschillen maken in de levens van kinderen en gezinnen die onze hulp nodig hebben. Deze ambitie is niet alleen een streven naar positieve verandering, maar ook een belofte om aanwezig te zijn, ook wanneer de resultaten niet direct zichtbaar zijn. De impact van deze inspanningen is vaak levensveranderend. Een kind dat zich gehoord en gesteund voelt, dat letterlijk en figuurlijk in beeld is, kan zich beter concentreren op school, sociale relaties opbouwen en een gevoel van eigenwaarde ontwikkelen.

Maar de ambitie van onze vereniging gaat verder dan de hulp en ondersteuning die jullie als leden bieden. Het is ook essentieel om transparant te zijn over de uitdagingen en beperkingen die samengaan met ons werk. Niet elke interventie leidt onmiddellijk tot succes, en het is belangrijk dat jeugdzorg deze realiteit ook laat zien. Door open te communiceren over de momenten waarop de hulp niet het gewenste effect heeft, of waar we het verschil niet konden maken.

Als brancheorganisatie willen we steeds actiever meebepalen hoe onze sector in beeld komt. Niet om het mooier te maken dan het is, maar juist om eerlijk te zijn. De kracht én de pijn. De stappen vooruit én de knelpunten die om oplossingen vragen. Zichtbaarheid

vraagt om openheid. En lef. Door continu in beeld te brengen wie we zijn en wat we doen, kunnen we een vertrouwensband opbouwen met de samenleving en ervoor zorgen dat gezinnen weten waar ze terecht kunnen wanneer ze hulp nodig hebben.

Daarom raakte de documentaire 100 dagen in de jeugdzorg van Nicolaas Veul mij zo. Hij keek zonder oordeel, met echte aandacht. Hij liet zien wat werkt, maar ook waar het schuurt. Precies die balans is nodig in het maatschappelijk en politieke gesprek over jeugdzorg.

In deze editie van ons magazine staat 'in beeld' centraal. Met verhalen over politiek, praktijk en persoonlijke drijfveren. Over hoe onze leden het verschil maken, over samenwerking, en over hoe we de sector blijven ontwikkelen. Samen. Want ook dát beeld willen we uitdragen: een sterke, lerende branche die zich inzet voor kinderen, jongeren en hun gezinnen. Als we willen dat onze impact gezien wordt, moeten we die ook zelf laten zien. Niet achteroverleunen. Niet afwachten. Maar het gesprek voeren, verhalen delen, en samen richting geven zodat de jeugdzorg in Nederland wordt gezien — én begrepen.

Leon Noorlander
directeur Jeugdzorg Nederland •

AANTOONBAAR VOLDOEN AAN AVG & NEN7510?

Voor zorgorganisaties gelden strenge eisen rondom informatiebeveiliging. Zo moet je onder andere voldoen aan AVG en NEN7510 norm. De experts van Kwinzo helpen jou graag met alle vragen omtrent informatiebeveiliging.

Plan
een gratis
adviesgesprek
via de QR
code!

www.kwinzo.nl

ONLINE TRAJECTEN DIE JOUW PROFESSIONALS LATEN EXCELLEREN!

Praktijkprogramma

EVC (Erkenning Verworven Competenties)

HBO zij-instroom

Assessment

Trainingen

MBO-opleidingen

www.haka-nederland.nl

JN Magazine

Jaargang 4, nummer 1

JN Magazine is een uitgave van Jeugdzorg Nederland.

Jeugdzorg Nederland is de branchevereniging voor organisaties die jeugdhulp, jeugdbescherming en/of jeugdreclassering bieden.

Contact

Jeugdzorg Nederland
info@jeugdzorgnederland.nl

Postadres

Jeugdzorg Nederland
Postbus 85011
3508 AA Utrecht

Bezoekadres

Jeugdzorg Nederland
Churchillaan 11 - 6e etage
3527 GV Utrecht

Coördinatie en redactie

Vrhl Content en Creatie www.vrhl.nl (in opdracht van Elma Media B.V.), in samenwerking met Jeugdzorg Nederland.
Carola Bodenstaff, Florian Bootsman, Wouter van der Galiën, José Snoek-Charmant.

Beeldmateriaal en fotografie

De Beeldredacteur, iStock, Shutterstock, PFZW, Cooler Media.

Aan dit nummer werkten mee

Caroline Buve | Don Ceder | Esther Daniëls | Bert Frieswijk | Anne Goedbloed | Jan de Gier | Marjolein Haulussy | Charlize Hovels | Bele Huigen | Nina Immink | Bauke Koekkoek | Maartje Kranen | Inge de Laat | Myra Langenberg | Mirjam van den Nieuwenhuijzen | Leon Noorlander | Martijn van Noppen | Marieke Schoon | Weijia Steffens | Mirjam Streefkerk | Anouk van Tuijl | Anja Verburg | Nicolaas Veul | Gert-Jan van Vorst | Angélique Wierenga | Mariëlle Wijma

Druk/Sales/Verspreiding
Art Direction/ Grafische vormgeving
Elma Media B.V.
www.elma.nl

Opplage

1.000 exemplaren

Verschijsning

Juni 2025

Copyright ©2025

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, overgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
De uitgever is niet aansprakelijk voor enig handelen op grond van de in dit blad gegeven adviezen en/of gedane mededelingen.

Inhoud

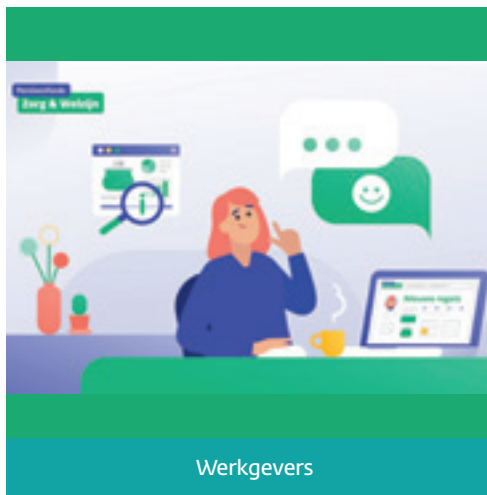
In gesprek

Nina Immink en CU-Kamerlid Don Ceder in gesprek over jeugdzorg in de politiek.

Blik van buiten

Bauke Koekkoek is lector onbegrepen gedrag en pleit ervoor jongeren de juiste vragen te stellen, zodat (intensieve) zorg misschien niet nodig is.

Werkgevers

PFZW vertelt je alles over het nieuwe pensioenstelsel.

Bijgebleven

Charlize blikt terug en vertelt welke hulpverlener haar altijd zal bijblijven.

Wat nog meer...

03 Voorwoord

06 Thema

Interview met programmamaker Nicolaas Veul.

11 Nieuws

Vanuit de vereniging.

18 Sterk geluid

Het project Jeugdreclassering in Verbinding zorgt voor gelijke kansen voor jongeren.

23 Achtergrond

Marieke Schoon en Bele Huigen vertellen over de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

26 Column

Mirjam van den Nieuwenhuijzen over de jeugdzorg in beeld.

30 Informatiebeveiliging

Op weg naar NEN 7510: stap voor stap een veilige organisatie.

32 Vooruit

Een nieuw landelijk aanmeldformulier jeugdhulp scheelt veel tijd, energie en frustratie.

‘De jeugdzorg kan geen quick fix bieden’

Nicolaas Veul, maker van ‘Een valse start – 100 dagen in de jeugd- en gezinszorg’

Programmamaker Nicolaas Veul liep 100 dagen stage als groepsleider op een open groep in de jeugdzorg. Hij maakte er een veel geprezen documentaireserie over, zoals hij dat al eerder deed over vergelijkbare stages in het onderwijs en in de geestelijke gezondheidszorg. Zoals we inmiddels van hem kennen, schroomt Nicolaas niet om zijn eigen kwetsbaarheid onder de loep te nemen. Dat zorgt ervoor dat het een zeer persoonlijk programma is geworden over de complexiteit van opvoeden, terwijl we ook zien waar de schoen wringt in de jeugdzorg. Hoe heeft Nicolaas deze stage ervaren en wat kunnen wij, als sector, daarvan leren?

Was je benieuwd hoe het programma ontvangen zou worden?

“Dat is en blijft spannend, en ik ben blij dat de reacties zó positief waren en de recensies lovend. De première werd gehouden in een zaal met professionals uit de jeugdzorg, en uiteraard woog hun reactie voor mij extra zwaar. Ik zag bij hen veel herkenning en een gevoel van erkenning, en ook hoe welkom dat was nu de sector zo onder vuur ligt. Collega's vertelden me dat zij op een verjaardag liever niet meer vertellen dat zij in de jeugdzorg werken, terwijl het zo'n belangrijk en bijzonder vak is. In die 100 dagen heb ik veel professionals ontmoet die hun stinkende best doen om het vak vooruit te brengen; dat zijn echt de pilaren van

social work. Helaas is hun inzet niet genoeg, want ik zag ook een systeem dat faalt, en waarin niet iedereen op de juiste plek zit.”

Waar loopt het systeem dan vast, volgens jou?

“De jeugdzorg kampt met chronische onderbezetting, zoals we dat eigenlijk overal aan het sociale front zien. Wij stonden met twee professionals op een groep van negen jongeren. Dat zou je in een ‘normale’ gezinssituatie al een forse belasting vinden, en dan zijn dit ook nog eens jongeren die veel hebben meegemaakt. Bovendien verandert de dynamiek voortdurend, want er gaan kinderen weg en er komen weer anderen bij.

In zo'n situatie komt de nadruk al heel snel op groepswork te liggen, om het een beetje leefbaar te houden met elkaar. En dat is lastig, want juist de een-op-een aandacht is zo belangrijk. Dat je de tijd neemt om te kijken hoe iemand erbij zit. Dat je echt kunt laten voelen: ik zie je en ik hoor je. In de jeugdzorg werken veel mensen die dat heel goed kunnen, maar helaas vallen zij soms uit of stappen zij over naar een andere baan. Vanwege de toenemende onderbezetting worden regelmatig uitzendkrachten en freelancers ingezet, van zeer wisselende kwaliteit. Die staan dan op

'Iedere ouder en verzorger draagt de patronen uit hun jeugd als een rugzak met zich mee'

de groep, zonder dat ze enige relatie met de jongeren hebben. Ik heb zelfs meegemaakt dat ze in een hoekje op de bank op hun mobiel zaten te koekeloeren. Kinderen voelen dat meteen, die willen weten wie ze voor zich hebben. Die band is juist zo belangrijk voor hun gevoel van veiligheid."

Vonden ze die veiligheid wel bij jou? Jouw stage was immers ook tijdelijk

"Met dat gevoel heb ik echt geworsteld, zeker in het begin. Door die 100 dagen zou ik ook een voorbijgaand persoon in hun leven zijn. Ik was daardoor heel voorzichtig. Van mijn begeleiders leerde ik toen dat ik mezelf vooral niet te belangrijk moest maken en de kinderen niet te kwetsbaar. Door een kind zielig te vinden, neem je het niet serieus, terwijl dat juist de basis is om verder te komen. Je moet helder en eerlijk zijn. Ik leerde ook dat je veiligheid creëert door bewust tijd te maken voor een goed begin en ook voor het afscheid. Dat je meteen duidelijk maakt wie je bent en wat je komt doen. In mijn geval was dat, dat ik het vak en de kinderen zeer serieus nam en dat ik daarin het wezenlijke contact met hen wilde opzoeken. En dan

nog ga je door een testfase heen, die hoort er gewoon bij. Wie ben je? Waar sta je voor? En blijf je staan als het lastig wordt? Op die basisvragen zoeken de kinderen een bevestiging. Ze voelden feilloos aan wanneer ik daarin wiebelde, en dan ging ik soms keihard onderuit."

Wat maakte dat je aan het wiebelen sloeg?

"De veiligheid die kinderen nodig hebben – alle kinderen, niet alleen die in de jeugdzorg – is de stevigheid van een volwassene. Daar gaat de serie ook over: over opvoeden en hoe moeilijk dat soms is. Vaak spelen er intergenerationele trauma's die de gezinsdynamiek bepalen. In de serie betrek ik daarom ook de moeizame relatie met mijn ouders erbij en mijn eigen, toen nog aanstaande vaderschap. Iedere ouder en verzorger draagt de patronen uit hun jeugd als een rugzak met zich mee. Het vergt moed en nieuwsgierigheid om die te doorbreken, om de luiken naar jezelf open te zetten. Je bent immers niet meer dat kind, maar wat betekent het dan om volwassen te zijn? Zo'n zelfonderzoek ging in mijn geval gepaard met rouw. Je doet afstand van de miskenning, de teleurstelling en de pijn uit je jeugd en doet er een soort strik omheen, al zal het nooit helemaal weggaan. Als je er actief voor kiest om volwassen te zijn, maak je ook ruimte om het zelf anders te doen."

Zoals ook de ouders dat proberen, die in de serie meedoen aan GezinTotaal?

"Precies, en hoe moedig en belangrijk is het, dat zij op deze manier hun verhaal met ons wilden delen. Met een begeleiding zoals die van GezinTotaal worden ouders en kinderen al in een vroeg stadium intensief ondersteund, om zo een heftige ingreep als een uithuisplaatsing zoveel mogelijk te voorkomen. De observaties leggen op een respectvolle manier patronen bloot en professionals reiken, in de situatie zelf, tools aan om die te doorbreken. Voor veel kijkers zat daar herkenning in. Het komt heel dichtbij om ouders en kinderen zo te zien worstelen, en het geeft ook verlichting. Als je weet dat één op de zeven kinderen met jeugdzorg in aanraking komt, dan besef je dat je er niet alleen voor staat. Al die dynamieken komen, in meer of mindere mate, in ieder gezin voor. Daarom moeten we veel meer inzetten op hulp aan de voorkant; dat is de weg voorwaarts."

Je toont in de serie veel respect voor jouw collega's. Waaraan herken je een goede jeugdzorgprofessional?

"Het is een complex vak, dat veel meer omvat dan je denkt. Opvoeden is als een sleutelbos: je probeert bij ieder kind de juiste ingang te vinden, en soms sta je heel lang voor een dichte deur. Je doet dus het beste wat je

kan, binnen de grenzen van tijd en ruimte. De politiek en ook het management zouden daarvan doordrongen moeten zijn. Mensen doen dit werk vooral met passie, en zeker niet voor het geld. Het zijn vaak van die *no bullshit* types, die niet lullen, maar poetsen. Hun oren en ogen zijn overal; voortdurend staan zij in contact met de groep en vangen zij de kleinste signalen op.

‘De jeugdzorg kan geen quick fix bieden; alles draait om menselijkheid en vertrouwen, en het duurt jaren om dat op te bouwen’

Wij hebben hun vakmanschap zo oprecht mogelijk in beeld gebracht, want dat hebben we altijd voor ogen met dit programma. Ik wil bruggen bouwen naar werelden waar veel mensen iets van vinden, maar die zij nauwelijks kennen. Natuurlijk kunnen we maar een klein deel van die wereld laten zien, maar ik hoop dat dit beeld helpt om de goede mensen in hun kracht te zetten. Met hen moeten we verder, om te bouwen aan betere jeugdzorg.”

Naar aanleiding van de serie ben jij, samen met professionals, uitgenodigd bij staatssecretaris Karremans. Wat ga je hem meegeven?

“Wat we zullen benadrukken, is dat de privatisering van de jeugdzorg heeft geleid tot een verdienmodel met verkeerde incentives. De nadruk ligt op de lichte zorg, waardoor juist de zware gevallen tussen wal en schip vallen. Neem zo’n jongen als Jelle uit de serie, die vastzit op een plek die in principe alleen als crisisbed is bedoeld. Hij kan niet meer thuis wonen, maar ook niet doorstromen. Daardoor staat zijn leven stil. We laten zulke kinderen letterlijk en figuurlijk zitten. Hoe kan het dat dit gebeurt? Het is voor alle betrokkenen heel frustrerend, dus daar moet zo snel mogelijk een oplossing voor gevonden worden.

Het overkoepelende probleem is dat de sector en de politiek op de verkeerde dingen hebben ingezet, wat tot een betonrot van het sociale vangnet heeft geleid. De jeugdzorg kan geen quick fix bieden; dat is mijn boodschap aan de politiek. Alles draait om menselijkheid en vertrouwen, en het duurt jaren om dat op te bouwen. Goede zorg is duur. We hebben in Nederland een goed werkende jeugdzorg keihard nodig, gezien het aantal gezinnen dat er een beroep op doet. Dus kom met een aanvalsplan om die ook goed te laten werken. Mensen aan het roer moeten de moed hebben om voort te bouwen op wat goed is, en zeer kritisch zijn op wat niet goed werkt. Maak het veiliger en zorg beter voor de goede mensen die het systeem dragen. Als dan ook nog de onderlinge samenwerking in de zorg verbetert, zodat de doorstroming weer op gang komt, is er veel gewonnen. Die strijd moet nu misschien van onderaf komen, maar dat is in het belang van het kind dat zo vaak vergeten wordt. Dat is het meer dan waard.” ○

Luister en deel: podcastserie '2e Thuis'

Vanuit de campagne 'Jouw huis een 2e thuis' zijn we gestart met extra wervingsactiviteiten. Zo hebben we een vierdelige podcastserie met Gijs Staverman opgenomen. Gijs, radio-dj en zelf pleegouder, gaat in gesprek met volwassen kinderen en hun pleegouders over wat pleegzorg hen heeft gebracht.

Het helpt enorm in het bereik als zoveel mogelijk organisaties de podcast onder de aandacht willen brengen, bijvoorbeeld via social media of in een

nieuwsbrief. Op pleegzorg.nl is hiervoor een toolkit beschikbaar met teksten en beelden die je kan gebruiken. Via de QR kan je de podcastserie beluisteren.

Innovatieplatform J&O, doe je mee?

Ben jij bezig met vernieuwing in de jeugd- of opvoedhulp? Denk je na over hoe AI of andere technologie de kwaliteit van hulp kan verbeteren? De GI's hebben een innovatieplatform waar onder andere AI momenteel een prominent onderwerp is. Het platform is ook dé plek waar beleidsmakers, kwartiermakers, projectleiders en innovatiemanagers samenwerken aan slimme oplossingen. Binnen het platform wisselen we ideeën en ervaringen uit, is het vaak een startpunt voor pilots, nieuwe werkgroepen en inspireren we elkaar. Vanuit Jeugdzorg Nederland willen we dit collectief graag breder trekken.

Daarvoor is meer kennis en ervaring uit J&O onmisbaar. Zo bouwen we samen aan innovatiekracht in de hele sector!

Meer weten of meedoen? Neem contact op met Martijn van Noppen, regiemanager ICT-IV via martijn.vannoppen@jeugdzorgnederland.nl of

088-0215453 (nieuw nummer!). Neem ook eens een kijkje bij de Techtafel op Extranet en doe mee met een van de tafelgesprekken. Scan hiernaast de QR-code.

‘Soms duurt het jaren voor je iets in beweging krijgt’

Het beeld dat Nederlanders van de jeugdzorg hebben, wordt voor een belangrijk deel gevormd in politiek Den Haag. Maar hoe werkt het daar nou precies? Don Ceder, Kamerlid voor de ChristenUnie en Nina Immink, adviseur Public Affairs bij Jeugdzorg Nederland, geven ons een kijkje in de Haagse keuken.

Nee, Don Ceder is vandaag niet vroeg thuis. Hij zal nog tot minimaal elf uur vanavond debatteren over een wijziging van de Jeugdwet. Zo'n dag is geen uitzondering voor het Kamerlid van de ChristenUnie. In de driekoppige fractie van zijn partij is het hard werken

en hij heeft flink wat portefeuilles op zijn bordje. Jeugdzorg is een van die portefeuilles en daarom maakt hij in zijn drukke agenda graag tijd voor een gesprek met Nina Immink. De twee komen elkaar hier in Den Haag geregeld tegen. Als adviseur Public Affairs voor onze branchevereniging volgt Immink de Haagse

jeugdzorgdebatten vanaf de publieke tribune. Ook spreekt ze hier met Kamerleden van de verschillende politieke partijen en hun fractiemedewerkers. Maar daarover zo meer.

Don Ceder werd vier jaar geleden Kamerlid voor de ChristenUnie en maakte meteen bij zijn aantreden duidelijk dat hij de portefeuille jeugdzorg graag op zich zou nemen. "Hiervoor was ik advocaat en in die rol heb ik jarenlang familie- en jeugdzorgzaken gedaan. Dat ging vaak om uithuisplaatsingen, waarbij ik ouders zag die niet op tijd het juiste steuntje in de rug hadden gehad waardoor de situatie escaleerde. Ook had ik vaak zaken waarbij het kind de dupe was van een vechtscheiding. In beide situaties kunnen we met vroegsignalering en andere vormen van preventie veel ellende voorkomen. Daarvoor moeten we wel anders naar de jeugdzorg gaan kijken; schotten wegnemen en dat hoopte ik vanuit de Kamer in beweging te kunnen zetten."

Immink knikt instemmend, ook al is zij vanuit een andere motivatie in haar huidige baan terecht gekomen. "Hiervoor werkte ik als public affairs-adviseur bij een adviesbureau. Die kennis die ik daar heb opgedaan over public affairs, politiek en de zorg neem ik mee naar mijn huidige rol. Ik solliciteerde hier omdat ik het werk van Jeugdzorg Nederland belangrijk vind. Ik had het zelf niet makkelijk als kind en weet hoe het is om dan niet goed in je vel te zitten en hulp te krijgen. Daarom voel ik echt een intrinsieke motivatie om me in te zetten voor deze sector en daarbij altijd het perspectief van kinderen mee te nemen."

Is jullie beeld van de jeugdzorg veranderd door jullie huidige functie?

Ceder: "Als advocaat zag ik vooral het perspectief van ouders en kinderen. Mijn prioriteit in de Kamer was dan ook dat ik hun rechtspositie wilde verbeteren. Dat vind ik nog steeds belangrijk, maar door alle werkbezoeken die ik de afgelopen jaren heb afgelegd, neem ik in mijn analyses het perspectief van medewerkers ook steeds meer mee. Het overgrote deel van de mensen die in deze sector werken, doet dat vanwege een grote liefde

voor jongeren. En die hulpverleners hebben ook de juiste ondersteuning, financiering en waardering nodig. De wereld van de hulpverleners en die van de ouders probeer ik nu beter bij elkaar te brengen."

Immink: "Mijn beeld van de jeugdzorg is ook veranderd sinds ik dit werk doe. Het beeld dat we in de media krijgen is toch vooral gebaseerd op incidenten, wat echt uitzonderingen zijn, en op weer een rapport dat vaststelt dat er verbeteringen nodig zijn. Begrijp me niet verkeerd, die rapporten zijn nodig en het is belangrijk dat we aandacht besteden aan incidenten, maar ze schetsen geen volledig beeld van de sector."

Ceder: "Helaas bedrijven we hier in Den Haag vaak incidentenpolitiek. Dat zag je ook weer met het debat over het mishandelde meisje in Vlaardingen dat pleegzorg kreeg. Het is natuurlijk verschrikkelijk wat daar is gebeurd, dat vinden alle partijen in de Tweede Kamer. Maar in het debat daarover probeer ik dan wel uit te zoomen en te reflecteren op onze rol. Zijn wij ook bereid om bij de komende begrotingsronde verantwoordelijkheid te nemen om dit soort situaties te voorkomen? En dan zie je dat regeringspartijen toch afhaken."

'Helaas bedrijven we hier in Den Haag vaak incidentenpolitiek'

Don Ceder

Dat lijkt me lastig aan jouw werk hier. De hardste schreeuwers zitten aan tafel bij de talkshows of zien we in fragmenten terug bij de nieuwsuitzendingen.

Ceder: "Je wordt daardoor als Kamerlid inderdaad verleid om heel stellig te zijn. Want daarmee haal je het nieuws. Maar je draagt dan ook bij aan een vertekend beeld van de situatie en maakt het moeilijker om die op

te lossen. Ik zie politiek niet als een sprint, maar als een marathon. Soms duurt het jaren voordat je iets in beweging krijgt. Dat is, helaas zeg ik daarbij, mijn lot als Kamerlid.”

Allebei dragen jullie op je eigen manier bij aan de beeldvorming rondom jeugdzorg. Hoe ziet dat er achter de schermen uit?

Ceder: “Ik probeer rondom een debat altijd goed te achterhalen wat de belangrijkste punten zijn. Ik lees de rapporten en ga naar technische briefings rondom het uitkomen van zo’n rapport. Vanuit het land krijg ik veel mails: van ervaringsdeskundigen, van ouders, maar ook vanuit de sector en organisaties. Ik probeer zoveel mogelijk te lezen en daarbij mijn denken over een onderwerp aan te scherpen. De werkbezoeken helpen daar ook bij. Ik spreek daarbij vaak jeugdzorgmedewerkers, maar laatst was ik ook bij pleegouders die in hun tuin een semi-zelfstandige woonruimte voor hun achttienjarige pleegkind wilden bouwen. Zij liepen tegen allerlei regels aan die dit verhinderde. Vervolgens kijk ik naar het verhaal dat ik wil vertellen vanuit onze partij. Soms weet je al dat we het tijdens een debat over veel dingen eens zullen zijn, dus ik denk dan na over de toegevoegde waarde die wij kunnen bieden. Bij debatten over jeugdzorg probeer ik het gesprek bijvoorbeeld breder te trekken dan een specifieke beleidswijziging of nieuwe financiering. Wat gebeurt er in de samenleving waardoor zoveel jongeren nu jeugdzorg nodig hebben? Daarom ben ik ook blij met het advies van de Commissie van Ark dat zegt dat we breder naar dit probleem moeten gaan kijken.”

Immink: “Ik zie mezelf vooral als een soort

tussenpersoon tussen wat er binnen Jeugdzorg Nederland aan inhoud en expertise wordt ontwikkeld, en de politiek. Soms geef ik Kamerleden een seintje: ‘Goh, dit is misschien interessant voor het debat dat eraan komt’. Ik probeer vooral te informeren en niet te dwingend te zijn. En ik kijk natuurlijk ook naar wat bij welke partij past. GroenLinks-PvdA heeft bijvoorbeeld altijd veel vragen gesteld over de gesloten jeugdzorg, dus soms kom ik bij hen op de lijn daarover. Bijvoorbeeld bij nieuwe ontwikkelingen vanuit de branche of wanneer we iets willen inbrengen voor een debat.”

Begin maart debatteerde de Kamer over het advies van de Commissie van Ark over de Hervormingsagenda Jeugd. Wat betekent zo’n advies voor jullie beider werk?

Immink: “Wij zijn ontzettend blij dat Van Ark ook adviseert om bij verbeteringen in de jeugdzorg naar het bredere sociale domein te kijken. Dat is iets waar wij ons al jaren voor inzetten en dankzij dit rapport zie je dat het debat wordt verbreed. Het gaat nu ook over de aanpalende domeinen als onderwijs en de volwassenenzorg. Over die bredere sociale basis voor hulp en ondersteuning aan kinderen en gezinnen.”

‘Ik ben heel blij dat jongeren nu steeds meer betrokken worden in het debat’

Nina Immink

Ceder: “De adviezen uit het rapport passen ook bij onze visie op jeugdzorg. Maar helaas is de praktijk weerbarstig. We zien nu dat als we de begrotingen van de verschillende ministeries heel rigide gescheiden houden, dat dit ten koste gaat van jongeren. Terwijl het veel kan opleveren om dat niet te doen. De kosten voor de uithuisplaatsing van een jongere kunnen oplopen tot

meer dan een ton. Stel nou dat een huurachterstand van een paar maanden daarvoor een belangrijke oorzaak is. Kunnen we een gezin dan niet beter die achterstand kwijtschelden om erger te voorkomen? Het antwoord is natuurlijk ja. Je zou zeggen dat het niet ingewikkeld is, want al het overheidsgeld komt uit een grote belastingpot. Maar toch hebben we het ingewikkeld gemaakt. Maar jeugdzorg gaat natuurlijk over meer dan alleen over financiën. Ik denk dat we vanuit Den Haag ook het maatschappelijk debat moeten aanjagen over waarom steeds meer jongeren gebruik maken van jeugdzorg. In hoeverre accepteren we jongeren die niet precies passen in wat ouders of de samenleving van ze verwachten? Wat is de rol van sociale media? Ouders maken natuurlijk zelf keuzes, maar wij kunnen als overheid wel normen stellen. Helemaal als jongeren de dupe kunnen worden van sommige keuzes."

Wat vinden jullie een hoopvolle ontwikkeling in de jeugdzorg?

Immink: "Ik ben heel blij dat jongeren nu steeds meer betrokken worden in het debat en dat hun input ook effect heeft. Dat zien we nu bijvoorbeeld bij het afbouwen van de gesloten jeugdzorg. Bij alle veranderingen die nodig zijn in de jeugdzorg, moeten we hun stem ook blijven horen om een goed beeld te krijgen van wat er gebeurt. En ik zie dat onze leden daar ook steeds beter hun best voor doen."

Ceder: "Tegen die verhalen van jongeren kan geen beleidsbrief of technische briefing op. Die verhalen laten ook aan ons als politici zien: er moet echt iets anders, dus ik vind het inderdaad ook een hoopvolle ontwikkeling dat steeds meer jongeren ook de kracht vinden om zich te organiseren en hun verhalen te delen. Die verhalen en inzichten zijn essentieel om te begrijpen wat er werkt en wat niet." •

Don Ceder

Don Ceder (1989) is sinds maart 2021 Tweede Kamerlid voor de ChristenUnie. Daarvoor was hij onder meer gemeenteraadslid in Amsterdam en werkte hij als advocaat. In de Tweede Kamer heeft hij onder meer de portefeuilles jeugdzorg, digitale zaken en sociale zaken.

Nina Immink

Nina Immink (1998) is sinds augustus 2024 adviseur public affairs bij Jeugdzorg Nederland. Hiervoor werkte ze bij BPRA, een adviesbureau voor public affairs in de zorg. Ze studeerde politieke theorie in Oxford en liep stage bij het Britse Ministerie van Defensie en een denktank.

Wat je moet weten over het nieuwe pensioenstelsel

Per 1 januari 2026 wil Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) overstappen op de nieuwe pensioenregeling. Wat verandert er precies en waar moet je zoal rekening mee houden? Bert Frieswijk, accountmanager bij PFZW, geeft tekst en uitleg.

Waarom komen er nieuwe pensioenregels?

“Het huidige stelsel is niet langer toekomstbestendig. Daar zijn al jaren geleden afspraken over gemaakt in het Pensioenakkoord. De samenleving verandert: mensen worden ouder, werken flexibeler, wisselen vaker van baan. En het oude systeem – met de zogenoemde ‘doorsneesystematiek’ – werd als oneerlijk ervaren. Jong en oud betaalden dezelfde premie voor dezelfde opbouw, terwijl jongeren feitelijk te veel betaalden en ouderen te weinig. Ook was het lastig als je bijvoorbeeld op je 40e iets anders ging doen. Dan was het pensioen dat je had opgebouwd niet meer evenwichtig. Daarom moest het eerlijker en transparanter.”

Wat zijn de belangrijkste veranderingen?

“We gaan van een uitkeringsregeling naar een premieregeling. Vroeger bouwde je pensioen op met de toezegging van een levenslange vaste uitkering. Dat mag straks niet meer. Je krijgt nu een premie toegezegd – in veel gevallen betaalt de werkgever de helft, jij de andere helft – en die premie wordt belegd. En op deze manier bouw je een persoonlijk pensioenvermogen op. Dat bepaalt uiteindelijk mede de hoogte van je pensioen. Overigens blijft de uitkering wel levenslang. Een ander groot verschil: je kunt straks je pensioen beter volgen in een persoonlijke omgeving. Je ziet echt wat jouw pensioen waard is en hoe het zich ontwikkelt. We maken inzichtelijk wat allerlei keuzes in het leven en in je werk betekenen voor jouw verwachte uitkering.”

Wat gaan medewerkers en gepensioneerden ervan merken?

“Voor de meeste mensen verandert er weinig in de praktijk: je blijft gewoon een percentage van je loon afdragen en de regeling blijft op veel punten hetzelfde. Maar de manier waarop dat pensioen wordt opgebouwd, verandert dus wel. We verwachten dat de meeste deelnemers erop vooruitgaan, mede doordat we geen grote buffers – de financiële reserves – meer hoeven aan te houden. Gepensioneerden maken zich soms zorgen dat hun pensioen onzekerder wordt, maar de pensioenen zijn nu ook niet zeker, bijvoorbeeld omdat we jarenlang niet konden indexeren. Ook zij profiteren in veel gevallen mee van de nieuwe regels.”

‘We verwachten dat vrijwel alle deelnemers erop vooruitgaan’

Bert Frieswijk

Wat doen jullie om deelnemers te informeren?

“In juli of augustus van dit jaar ontvangt iedere deelnemer een brief van PFZW met uitleg. In oktober of november gaan de berekeningen de deur uit en krijg je

een indicatief en reëel beeld van je persoonlijke situatie. En in maart 2026 ontvangt iedereen een tweede berekening op basis van definitieve bedragen. Deze brieven gaan in totaal naar 3 miljoen deelnemers, inclusief de gepensioneerden.”

Hoe houd jij werkgevers op de hoogte?

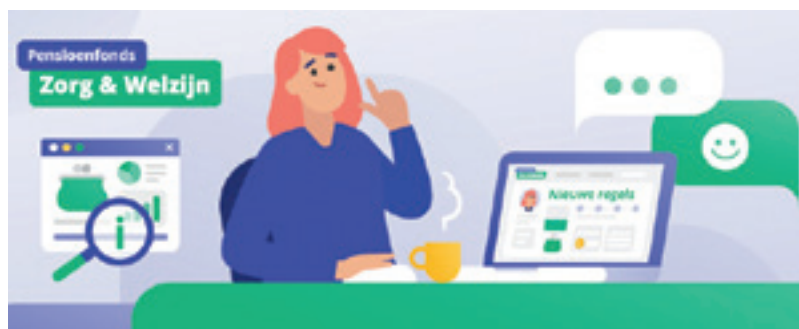
“We organiseren voorlichtingsbijeenkomsten waarin we de actualiteit en regelingen bespreken. Die lopen storm; mensen willen graag weten wat er verandert. We blijven daarbij bewust weg van de technische details om het begrijpelijk te houden. Daarnaast staat op onze website een uitgebreide toolkit voor werkgevers, met teksten, video's en grafische weergaven om de medewerkers te informeren en het gesprek aan te gaan.”

Hoe kunnen werkgevers helpen om medewerkers te informeren?

“Werkgevers spelen een belangrijke rol. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor medewerkers met vragen. Daarom vragen we hen actief aandacht te besteden aan dit onderwerp. De toolkit helpt daarbij. Verder is het belangrijk dat medewerkers zich aanmelden voor de PFZW-nieuwsbrief via onze site, zodat ze automatisch op de hoogte blijven. Wat ook aandacht vraagt, is de compensatieregeling. Een bepaalde groep zal gecompenseerd worden - vanwege onder meer de afschaffing van de doorsnee-systematiek - maar wel onder de voorwaarde dat je op 31 december 2025 deelnemer moet zijn van het fonds. Anders heb je geen recht op compensatie.”

Waarom is het belangrijk dat medewerkers zich af en toe verdiepen in hun pensioen?

“Als je aan pensioen denkt, dan denk je aan je ouderdomspensioen. Zeker voor jongeren voelt dat als

heel ver weg. Maar de pensioenregeling omvat veel meer, zoals het nabestaandenpensioen of het arbeidsongeschiktheidspensioen. Er kan nu iets gebeuren met jou, wat z'n weerslag heeft op je pensioen. Of stel dat je wat ouder bent en je wilt wat minder werken, dat heeft ook gevolgen voor je pensioen. Het is dus goed je erin te verdiepen (via mijnpensioenoverzicht.nl, red.) en ook te controleren of jouw partner wel geregistreerd is bij ons. Dat is ook heel belangrijk.”

Hoeveel aandacht besteed jij zelf aan je pensioen?

“Ik ben er niet elke dag mee bezig, maar ik weet wel waar ik sta op mijn AOW-leeftijd. Wat ik bijvoorbeeld nog niet precies weet, is wat er gebeurt als ik eerder zou willen stoppen. Maar dat kun je dus allemaal zien in je persoonlijke omgeving bij PFZW.”

Meer weten?

Op www.pfzw.nl/nieuweregelsvoorpensioen (scan de QR-code) vind je als werknemer én als werkgever alles over de veranderingen, inclusief de toolkit, info over bijeenkomsten en een aanmeldlink voor de nieuwsbrief. Tip: loop de veelgestelde vragen eens door.

Save the date!

In de ochtend van 30 oktober organiseren we vanuit Jeugdzorg Nederland een bijeenkomst voor HR-professionals. Een van de onderwerpen op de agenda is het nieuwe pensioenstelsel en PFZW is erbij! Houd Extranet in de gaten voor de praktische gegevens.

Heb je vragen? Stel ze aan Mariëlle Wijma (marielle.wijma@jeugdzorgnederland.nl).

Jeugdreclassering in Verbinding: gelijke behandeling, gelijke kansen

Met Jeugdreclassering in Verbinding (JRiV) werken dertien gecertificeerde instellingen (GI's) in Nederland samen aan een nieuwe, uniforme methodiek. Myrthe Westendorp is als projectleider volop bezig met de implementatie. Het project laat zien hoe inspirerend het is om de verbinding te zoeken en met elkaar te werken aan wat het beste is voor jongeren.

De jeugdreclassering richt zich op jongeren van 12 tot 23 jaar die in het strafrecht terecht zijn gekomen, bijvoorbeeld door het plegen van een delict. “Maar je moet ook denken aan schoolverzuim”, vertelt Myrthe, sinds juni 2024 projectleider vanuit Expect Jeugd. Samen met drie anderen is ze verantwoordelijk voor de uitrol van de nieuwe methodiek.

Beter aansluiten

In de jeugdreclassering in Nederland wordt op verschillende manieren gewerkt. Er zijn dertien GI's en drie methodische stromingen: gezinsgericht werken, Jeugdreclassering 2.0 en SAVE. Myrthe: “De wens was heel groot om meer ‘rechtsgelijk’ te gaan werken, wat betekent dat elke jongere in Nederland in de jeugdreclassering een gelijke behandeling krijgt en daarmee ook een gelijke kans op herstel. Die behoefte zag je terug in de hele keten, bijvoorbeeld ook bij de Raad voor de Rechtspraak, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming. Daarom gaan alle GI's nu over op één nieuwe, landelijke methodiek: JRiV.”

De nieuwe methodiek is gebaseerd op de laatste inzichten uit wetenschap en praktijk. “Het is voor een aantal methodieken al langere tijd geleden dat deze zijn doorgevoerd. Dit was echt een uitgelezen kans om de nieuwste inzichten te verwerken en zo de jongeren van deze tijd goed te kunnen helpen. We leven in een andere tijd, met sociale media, drillrap en uithalers, om maar wat te noemen. De nieuwe methodiek sluit beter aan op deze nieuwe leefwerelden van jongeren.”

Jongeren vaker zien

Een duidelijke verandering is dat de begeleiding intensiever wordt. “We zien de jongeren vaker”, vertelt Myrthe. “Dit biedt meer kansen en mogelijkheden om de werkrelatie met de jongere en de ouders te verbeteren. Dat heeft een positief effect op de begeleiding en het voorkomen van recidive. We gaan daarnaast meer op maat werken: niet alleen kijken naar welke stappen we moeten volgen, maar vooral naar wat past bij een specifieke jongere. Iemand die echt in de straatcultuur zit, daarmee ga je meer aan de slag vanuit het straatcultuursensitief werken. Dat betekent dat je veel beter kijkt naar wat iemand nodig heeft op weg naar een positieve toekomst. Het oog hebben voor de straatcultuur, levert je ook meer bewustzijn op: dat het niet makkelijk is om daar zomaar uit te stappen, bijvoorbeeld. Die ruimte voor maatwerk biedt deze methodiek.”

Megaresultaat

De uitrol is nu in volle gang met onder meer trainingen en bijeenkomsten voor professionals. “Het is een megaresultaat dat de dertien GI's elkaar hebben gevonden en samen de ambitie hebben om het zo te gaan doen. Dat is echt heel bijzonder. Naast dat het voor de jongeren goed is, heeft het ook voor medewerkers positieve effecten. We zien nu al dat bijvoorbeeld jeugdreclasserders elkaar ontmoeten bij trainingen en elkaar versterken. Er is een kruisbestuiving als het gaat om de professionaliteit en dat is echte winst. Daarnaast straalt je als sector naar buiten iets heel moois uit: er zijn dertien verschillende instellingen die het op hun eigen manier mogen doen, maar er nu voor kiezen om volgens één uniforme methode te gaan werken.”

‘De nieuwe methodiek sluit beter aan op de nieuwe leefwerelden van jongeren’

Verbinding op alle niveaus

Uiteindelijk – zo benadrukt Myrthe – doen we het allemaal voor de jongeren. Daarom is het volgens haar belangrijk altijd *het waarom* van JRiV in het achterhoofd te houden en te verbinden op alle niveaus. “Dus niet alleen verbinden met de jongeren, maar ook met elkaar”, vertelt ze. “Dat is iets waar we in moeten blijven investeren, ook al zijn er verschillen die een uniforme manier van werken in de weg kunnen staan. Elke GI heeft immers een eigen manier van werken en koestert z'n eigen identiteit. Het is een intensief traject, dat had ik wel een beetje onderschat. En daarbij hoort dat je soms faalt en dat het kan schuren. Dat mag er allemaal zijn, zolang we maar niet vergeten waar het uiteindelijk om draait.”

Myrthe vervolgt: “Iedereen heeft z'n eigen rol en mag zich bewust zijn van het feit dat je onderdeel bent van het systeem. Het doet ertoe wat je doet, wat je rol ook is. We moeten ons best doen met de mogelijkheden die we allemaal hebben. Dat geldt voor de hele keten. Het is soms taai, maar het is de moeite waard.” ●

Bauke Koekkoek: 'We moeten beter onder de motorkap kijken'

Jongeren die dreigen in de jeugdzorg te belanden, zouden we meteen de juiste vragen moeten stellen. Zodat het onderliggende probleem in beeld komt en – intensieve – zorg misschien niet eens nodig is. Dat is het pleidooi van dr. Bauke Koekkoek, lector onbegrepen gedrag en samenleving bij de HAN University of Applied Sciences en de Politieacademie Apeldoorn, en crisisdienstverpleegkundige bij Pro Persona GGZ.

Hij snijdt hiermee een belangrijk onderwerp aan. Want een kind dat in de jeugdzorg terechtkomt, is dat zeker niet altijd zelf aan te rekenen. "Onbegrepen gedrag van jeugdigen betekent niet meteen dat er een probleem is dat we als hulpverleners moeten oplossen, of dat wij het als volwassenen beter weten", geeft Koekkoek aan. "Vaak willen we zo snel mogelijk een oplossing bieden. Maar ik denk dat het goed is om terug te gaan naar de basis en wat beter door te vragen. Niet meteen in de actiemodus dus."

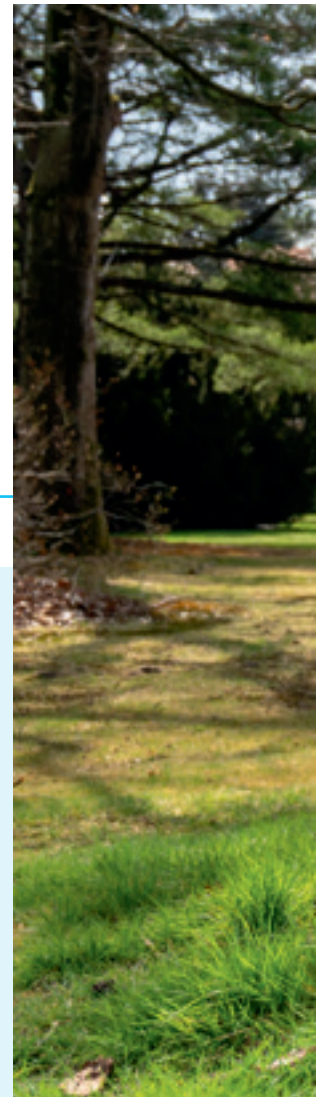
Zorgelijke ontwikkelingen

Koekkoek heeft door zijn werk in de ggz-crisisdienst regelmatig te maken met jongeren van 15 jaar en ouder. Met name bij adolescenten en jongvolwassenen ziet hij een aantal zorgelijke ontwikkelingen. "Veel somberheid, niet je plek kunnen vinden in de samenleving, niet goed kunnen meedoen en veel suicidaliteit. Een soort van moedeloosheid en gebrek aan perspectief – een groeiend probleem. In deze leeftijdsgroep komt veel onbegrepen gedrag voor: soms lijkt iets heel heftig en is

er eigenlijk niet veel aan de hand. En soms lijkt iets heel onschuldig, terwijl het juist heel heftig kan zijn. Dat is als volwassene lastig te begrijpen en te beoordelen. Veel jongeren kunnen zich bovendien nog niet zo goed verbaal uiten, waardoor wij ze niet begrijpen."

Moeite met bijbenen

De zorgvraag stijgt. Wat is hier volgens Koekkoek de oorzaak van? "Ik denk dat de ontwikkelingen in onze samenleving de afgelopen decennia zó snel zijn gegaan, dat steeds meer mensen ze niet zo goed kunnen bijbenen. Kijk maar eens naar een film uit de jaren '70 of '80: het tempo ligt zoveel lager dan nu. Een aantal mensen kan de huidige snelheid niet bijbenen en raakt hierdoor in de problemen. Terwijl we ondertussen het tempo en de verwachtingen verder opschroeven. Als je niet mee kan komen, vinden we sneller dat we daarop moeten reageren. In het onderwijs verwachten we bijvoorbeeld dat kinderen steeds meer online doen, dat ze snappen hoe dit moet. Gewoon iets uit je hoofd leren, is er niet meer bij. Het moet allemaal begrepen of onderzocht worden. Kunnen ze dit niet, dan moeten de

‘Onbegrepen gedrag betekent niet meteen dat er een probleem is dat we moeten oplossen’

kinderen individueel worden bijgespijkerd. Terwijl we misschien collectief de lat te hoog leggen, zowel cognitief, sociaal als emotioneel. Dit leidt ertoe dat meer jongeren het niet redden. We vinden dat we ze individueel de juiste hulp en begeleiding moeten bieden om ze naar die lat te krijgen. Met andere woorden: volgens de samenleving ligt het aan het individu, niet aan de snelheid van de ontwikkelingen. En doordat de ontwikkelingen doordenderen, wordt die groep mensen steeds groter. Bovendien lijkt in onze samenleving de kloof tussen wat ‘normaal’ is – wat er van mensen wordt verwacht – én wat dat niet is, groter te worden. Zo creëren we als het ware ons eigen probleem.”

Klein houden

“Ik zeg niet dat er te veel jongeren worden doorverwezen. Maar ik denk wel dat we met z’n allen snel vinden dat we iets moeten doen om de groep die achterblijft, op individuele basis te helpen. Terwijl we misschien collectief iets anders zouden moeten doen. In mijn ogen zijn er dus niet te weinig zorgverleners, waar het steeds over gaat, maar moeten we beter kijken of

we de dingen als samenleving op de juiste manier aanpakken. Is het een gegeven dat de zorgvraag groeit? Of moeten we kijken naar de oorzaak? Waar zijn we zo druk mee? Doen we wel de goede dingen? Zijn we niet te veel tijd kwijt aan steeds complexere structuren in onderwijs en hulpverlening? Aan vergaderen, onderling afstemmen en overleggen? Misschien moeten we proberen het klein en eenvoudig te houden, zonder meteen allerlei andere instanties erbij te betrekken.”

Het belangrijkste: doorvragen

Snel andere instanties inschakelen, heeft volgens Koekkoek ook vaak te maken met angst. “Natuurlijk wil je als hulpverlener graag snel helpen. Dat zit in ons. Zelf zie ik bij de crisisdienst veel heftig gedrag, zoals dreigend geweld, agressie, zelfbeschadiging of suicidaliteit. Het is moeilijk om rustig te blijven en de risico's goed in te schatten. Veel hulpverleners denken: ‘Straks gebeuren er ongelukken en ben ik verantwoordelijk. Laat ik snel handelen en de cliënt naar een veiliger omgeving overplaatsen, of een psychiater inschakelen’. Toch is het goed om even een pas op de plaats te

maken, de angst niet te laten regeren en de aard van het gedrag goed te doorgronden. Want deze problemen worden lang niet altijd opgelost door medicatie, een intensieve behandeling of opname in een kliniek. Probeer erachter te komen waar het gedrag vandaan komt en speel hierop in. Vraag door. Misschien wordt een jongere thuis voortdurend op zijn lip gezeten. Dan moet je met het gezin aan de slag. In crisisgesprekken doorloop ik met mensen drie stappen: we bespreken wat er allemaal speelt, we proberen te snappen waarom dat zo is en we bekijken wat we kunnen doen. Stap twee is cruciaal voor stap drie. Begrijp je niet waar het gedrag vandaan komt? Dan is de kans groot dat je niet goed zit met je interventie. Leg dus de nadruk op de

verklarende analyse, zoals dat in de jeugdzorg genoemd wordt. Hartstikke moeilijk, en misschien is er weinig tijd en ruimte voor, maar zeker de moeite waard. We moeten proberen niet te snel conclusies te trekken en beter onder de motorkap kijken; onderzoeken wat er echt aan de hand is.”

‘Begrijp je niet waar het gedrag vandaan komt? Dan is de kans groot dat je niet goed zit met je interventie’

Verwachtingen managen

Op de vraag of Koekkoek een methode met ons wil delen, waar wij binnen jeugdhulp van kunnen leren, antwoordt hij: “In de loop der jaren hebben we zelf een basismodel opgesteld voor het voeren van een gesprek met een cliënt, met als doel zoveel mogelijk samenwerken. Dit noemen we reflectief samenwerken. Het is een combinatie van een bepaalde gespreksstructuur en aandacht voor de aard van het gesprek: zijn we samen de juiste dingen aan het doen? Praten we over datgene waarover we het zouden moeten hebben? En sluit het gesprek aan bij de wensen van de cliënt en wat die nodig heeft? Ik denk dat deze insteek ook goed kan werken in de jeugdhulp. Het model gaat minder uit van de agenda van de professional en gaat niet meteen over de inhoud. Het draait vooral om verwachtingen managen en samen komen tot een zinvolle aanpak: wat gaan we samen doen – en wat niet – en wie doet wat? Dit klinkt vanzelfsprekend, maar is het vaak niet. Het is goed om dit eerst met elkaar uit te zoeken, voordat er van alles aan hulpverlening gestart wordt. Een zinvolle basis die even tijd kost, maar heel veel oplevert.”

Meer informatie over reflectief samenwerken vind je op reflectiefsamenwerken.nl. o

‘Ondersteuning bij beginnende zorgen’

Marieke Schoon en Bele Huigen over jeugdcoaches in het onderwijs

Op veel plaatsen is er volop aandacht voor een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Zo ook in de gemeente Lansingerland. Op basisschool Het Baken in Berkel en Rodenrijs is jeugdcoach Marieke Schoon twee keer per week aanwezig. Daar werkt ze nauw samen met intern begeleider Bele Huigen. “Ouders hebben geen verwijzing nodig, dus we kunnen snel starten.”

Op basisschool Het Baken is Marieke Schoon inmiddels een vertrouwd gezicht: voor de leerlingen, voor de medewerkers én voor de ouders. “Laatst kreeg ik nog een appje van een ouder. ‘Ik heb je nummer

doorgegeven aan mijn buurvrouw, die loopt met haar kind tegen wat dingen aan.’” Het appje laat zien wat Schoon wil zijn: toegankelijk. Schoon is een JOS, een Jeugdcoach op School. Alle

basisscholen en middelbare scholen in de gemeente Lansingerland hebben sinds januari 2020 zo'n coach. De JOS is een preventieve voorziening vanuit de gemeente en combineert de functies van schoolmaatschappelijk werker en de jeugd- en gezinscoach. De jeugdcoaches in de gemeente Lansingerland werken bij Schoolformaat, wat weer onderdeel is van Jeugdformaat, een organisatie die specialistische jeugd- en opvoedhulp biedt in de regio Haaglanden. Als jeugdcoach werkt Schoon preventief én verbindend: ze ondersteunt kinderen, ouders en leerkrachten bij beginnende zorgen.

Negen uur per week is ze op Het Bakken in Berkel en Rodenrijs aanwezig, waar intern begeleider Bele Huigen al jaren met haar samenwerkt. Die zegt: "Als school hebben we natuurlijk veel ervaring met gedrag en ontwikkeling, maar we zijn opgeleid om onderwijs te bieden en niet om zorg te verlenen. Het is daarom heel fijn om met Marieke te kunnen sparren. Vroeger verwezen we ouders naar de huisarts of naar het Centrum voor Jeugd en Gezin met een goedbedoeld 'succes ermee'. Nu kunnen we ze veel meer aan de hand meenemen."

Snel sparren

Op de twee dagen dat Schoon aanwezig is op school kunnen kinderen, ouders en onderwijzers bij haar binnenlopen. Daarbuiten is ze voor iedereen telefonisch

bereikbaar. Huigen en Schoon overleggen elke zes weken over de leerlingen waar Schoon op dat moment bij betrokken is. Ook sluit Schoon aan bij het schoolondersteuningsteam, waar complexere zaken worden besproken. "En daarnaast is het fijn om soms even snel te sparren over een bepaalde casus omdat Marieke de jeugdzorg en de mogelijkheden veel beter kent dan wij."

'Meestal zien wij het als eerste als een kind zich anders gaat gedragen'

De hulpvragen die Schoon krijgt zijn zeer uiteenlopend. Ze gaan over faalangst en onzekerheid. Ze begeleidt kinderen die iemand hebben verloren of waarvan de ouders zijn gescheiden. Schoon: "Mijn ondersteuning is vooral preventief. We weten dat kinderen van een grote verandering in hun leven een behoorlijke klap kunnen krijgen, dus proberen er dan vroeg bij te zijn. En in elke situatie kijken we naar het hele systeem rondom een kind, dus ook naar de rol van de ouders. Is er veel stress in het gezin? Zijn ouders overbelast? Hoe gaan de ouders en de leraar om met het gedrag van het kind? Waar komt het gedrag vandaan?"

Samenwerking

Die nauwe samenwerking tussen school en zorg is heel waardevol, stelt Huigen vast. "Wij zien kinderen vijf dagen per week. Meestal zien wij het als eerste als een kind zich anders gaat gedragen. En soms komen ouders naar ons toe om te vertellen dat er thuis iets speelt. Bijna alle ouders staan er voor open als ik ze doorverwijs naar Marieke. Logisch natuurlijk, ouders zijn blij als we met ze meedenken. Ze willen het beste voor hun kind."

Ouders kunnen dan vaak al binnen een week terecht bij Schoon. "Ze hebben geen verwijzing nodig, dus we kunnen snel starten. Soms zijn ze terughoudend. Als er bij henzelf veel problematiek is, vinden ze het eng. Maar

Marieke Schoon

Bele Huigen

ik benadruk altijd dat ik naast ze kom staan om ze te begeleiden. Ik ben geen behandelaar, ik ben er voor consultatie en advies en doe voorstellen. Wij kunnen snel schakelen met de geïndiceerde jeugdhulp, dus als de hulpvraag ons overstijgt kijk ik mee naar de mogelijkheden.”

Schoon doet op Het Baken ook groepsmaatschappelijk werk: ze organiseert er bijeenkomsten waarin ze met leerlingen aan sociale vaardigheden werkt, hun faalangst aanpakt of in gesprek gaat over emoties.

Een enorm compliment

Niet alleen op Het Baken is de jeugdcoach goed ontvangen. Ook de andere scholen in de gemeente Lansingerland zijn tevreden, zo blijkt uit een recent onderzoek van de gemeente. Het verslag daarvan ligt inmiddels bij de gemeenteraad. Schoon: “Alle scholen zijn blij met hun jeugdcoach, zo blijkt uit het verslag, dus dat is een enorm compliment. Onze aanwezigheid ontzorgt ze en het maakt het makkelijker om met kinderen trajecten te starten. Het is nu aan de gemeenteraad om te bepalen hoe we verder gaan, ook met het oog op het ravijnjaar volgend jaar. De gemeente wil nog steeds dat preventieve veld veel sterker maken en moet tegelijkertijd het weinige geld dat ze heeft zo goed mogelijk besteden, dus ik ben benieuwd wat hier uitkomt.”

Op de samenwerking tussen school en jeugdcoach hebben Huigen en Schoon niets aan te merken. Die verliep en verloopt soepel. Elk jaar evalueren ze en stellen ze bij waar nodig. Wel zouden ze graag nog steeds zien dat zorg en onderwijs niet meer vanaf aparte eilandjes opereren, zegt Huigen. “Dankzij Marieke hebben deze eilandjes voor ons nu een brug gekregen, maar als je iets voor elkaar wil krijgen en daar geld voor nodig hebt dan wijzen de eilandjes nog wel naar elkaar. Bijvoorbeeld als er iets op cognitief én sociaal-emotioneel gebied nodig is. De kosten liggen dan soms bij de school en het deel sociaal-emotioneel, bijvoorbeeld een specifieke training, bij de gemeente of zorgaanbieder. Daarnaast heeft ieder zijn eigen plan van aanpak en is er vaak geen samenwerking om goed af te stemmen onderling. En juist dat is van meerwaarde om je doel te bereiken. Er worden dan twee sporen bewandeld die eigenlijk over dezelfde rails zouden moeten rijden.”

‘Als we complexe problematiek rondom een kind integraal aanpakken, kunnen we veel meer bereiken’

Schoon zou graag zien dat er meer contact komt tussen de geïndiceerde jeugdhulp en scholen. “Als we complexe problematiek rondom een kind integraal aanpakken, kunnen we veel meer bereiken. In deze discussie wordt de AVG er te pas en te onpas bijgehaald, maar volgens mij hoeft dat helemaal geen obstakel te zijn. Als je als jeugdhulp-organisatie transparant bent over de informatie die je wil delen met school of andersom en toestemming vraagt aan de ouders, dan is er helemaal niet zoveel aan de hand.”

Ingesleten processen

Critici zullen misschien zeggen dat er door de aanpak op Het Baken en andere scholen in de gemeente Lansingerland kinderen nog makkelijker in de jeugdzorg terechtkomen. Huigen denkt dat het tegendeel waar is. “Ik kijk per kind of het nodig is om Marieke in te schakelen. Soms zijn we al voorbij de preventieve mogelijkheden, dan pakken we gelijk door. Maar ik denk dat in de meeste gevallen geldt dat we veel erger voorkomen, doordat kinderen in een vroeg stadium bij Marieke terechtkunnen. Helaas blijft het ingewikkeld om het effect van preventie te meten.”

Schoon hoort dit soort kritiek vaker. “Mijn nekharen gaan ervan overeind staan. Ik heb jarenlang in het geïndiceerde veld gewerkt en heb daar in gezinnen zoveel ingesleten processen gezien die nauwelijks te veranderen zijn. Juist doordat wij als jeugdcoach al in een vroeg stadium adviezen kunnen geven aan ouders, soms al als hun kind nog kleuter is, kunnen we ergere problematiek voorkomen. En bovendien: er is toch geen ouder die voor zijn plezier met zijn kind naar jeugdzorg stapt?” ●

Beeldbepalend

Ze kijkt somber voor zich uit. Ze is klein van stuk en heeft een bepaalde flegmatiek over zich. Ze valt meteen op. Misschien nog wel meer dan de jongen die voortdurend vraagt of hij FIFA mag spelen. De groepsbehandelaren zijn rustig aanwezig. De jongeren zijn in beeld – letterlijk én figuurlijk

Ook de jeugdzorg is in beeld. Je kunt geen krant openslaan of 'we' staan erin. We worden – vaak – kritisch bekeken. Soms met een positieve uitzondering, maar dan is vaak de teneur 'hier gaat het wél goed'. Het is belangrijk om te laten zien wat er daadwerkelijk in de sector gebeurt en de jeugdzorg een gezicht te geven. We zijn als sector nog te vaak in beeld met onze lobby-boodschappen. En ergens is dat begrijpelijk. Het stelsel knelt aan alle kanten. Termen als boemerangbeleid, hervormingsagenda en groeipijn: ze horen er allemaal bij om de ingezette transformatie naar een beter werkend stelsel in gang te zetten. Een complexe opgave, maar daar weten jullie als jeugdzorgprofessionals alles van.

De situaties waar jullie mee te maken hebben zijn vaak complex, de dilemma's reëel. Je moet balanceren tussen veiligheid en vertrouwen, tussen wat nodig is en wat mogelijk is. Regelgeving, personeelstekorten en systemen die soms eerder in de weg staan dan helpen: je hebt stevige schoenen nodig om overeind te blijven.

En toch doen jullie dat. Elke dag opnieuw. Juist daarom willen wij als branchevereniging laten zien wie jullie zijn en wat jullie doen. Verhalen uit de praktijk. Want achter elk stelsel en elk beleid staan mensen. Mensen zoals jullie – veerkrachtig, deskundig en betrokken. Die telkens opnieuw beginnen, ook na een lastig incident of ingewikkeld dilemma. Die elke dag opnieuw kiezen om verschil te maken. Jullie mogen trots zijn op jezelf en wij als branchevereniging zijn trots op jullie. Jullie zetten je iedere dag weer met hart en ziel in om het verschil te maken. Jullie verdienen het om in beeld te zijn. Want jullie zijn beeldbepalend – voor jongeren, voor gezinnen, voor elkaar. Want werkelijk gezien en gekend worden, maakt het verschil in een mensenleven.

Er komt een groepsbehandelaar binnen na een afspraak. Ze kijkt aandachtig rond, geeft een complimentje aan de jongere die aan het koken is. Ze zegt tegen een andere jongere dat ze het zo fijn vindt om haar te zien. Ze laat mij tussen neus en lippen door weten hoe blij ze is met de groep jongeren en collega's waar ze mee werkt. Ze is beeldbepalend! •

Mirjam van den Nieuwenhuijzen

Mirjam van den Nieuwenhuijzen is lid van de raad van bestuur van Pluyn, een landelijk werkende organisatie voor jeugdzorg, gehandicaptenzorg en GGZ. Sinds november 2023 maakt Mirjam deel uit van het bestuur van Jeugdzorg Nederland. Als bestuurder zet zij zich landelijk in voor alle kinderen, jongeren en gezinnen met complexe zorgvragen. Omdat iedereen een mooie toekomst verdient, ook als dit niet vanzelf gaat. Daarbij is Mirjam er ook voor alle bevlogen professionals. 'Want zij maken echt verschil in een mensenleven'.

Binnenkomen met een glimlach

Als Charlize 15 jaar is, verhuist ze naar een woongroep in Enschede. Haar moeder is depressief en niet meer in staat goed voor Charlize te zorgen. Ze omschrijft zichzelf in die periode als 'een rotkind'. "Als ik naar mezelf van toen kijk, vraag ik me echt af hoe ik zo kon zijn." In dit verhaal blikt Charlize (18) terug en vertelt ze welke hulpverlener haar is bijgebleven.

De problemen in het gezin beginnen als Charlize 9 jaar is. "Er speelden wat dingen waardoor er veel stress was in huis", vertelt ze. "Dat kreeg ik allemaal mee. Toen al kwamen er soms mensen om de hoek kijken of alles wel goed ging." Tot haar 12de is de situatie stabiel, maar dan raakt haar moeder in een ernstige depressie. "Ze kon helemaal niks meer en had moeite met eten, drinken en opstaan. In die periode begon ook corona en zaten we 24/7 met elkaar binnen. Ik begon rebels te worden, wilde niks en deed niks. Toen ik weer naar school kon, wilde ik niet. M'n moeder en ik hadden heel veel botsingen omdat we ons allebei niet goed voelden."

Het gezin – Charlize heeft ook een broertje – krijgt driemaal daags hulp thuis: bij het opstaan, na schooltijd en tijdens het avondeten. De jonge Charlize moet er niets van weten. "Ik vond het heftig en moeilijk. Als ik terugkijk, dan was ik in die tijd heel verdrietig. Dat uitte ik in boosheid en niet goed luisteren. Inmiddels weet ik dat die mensen mij alleen maar kwamen helpen, maar toen wilde ik dat ze weggingen."

Eerst even een praatje

In de afgelopen jaren heeft Charlize tientallen hulpverleners gezien. Een daarvan zal ze niet vergeten: Liesbeth. "Zij kwam in die periode ook bij ons thuis. Zij steunde ons echt in alles en stond altijd voor ons

**'Als je zelf open bent
naar kinderen,
worden ze dat ook
richting jou'**

klaar. Ik kon haar bellen als het niet goed ging en dan kwam ze langs. Ik herinner me dat ze altijd binnenkwam met een glimlach. Als iemand dat doet en eerst even een praatje maakt voordat we serieus gaan doen, dat maakt een goede indruk op kinderen. Ze deelde veel met ons, over haar eigen dag bijvoorbeeld. Daardoor ging ik zelf ook praten."

Veel hulpverleners vertelden nooit over zichzelf, weet Charlize nog. "Dat komt veel te vaak voor, vind ik. Als je zelf open bent naar kinderen, worden ze dat ook richting jou. Dat heb ik zelf zo gevoeld. Openheid en eerlijkheid, goed luisteren en realistisch zijn: dat vind ik de belangrijkste dingen. Gewoon zeggen waar het op staat, ook al doet het soms pijn. Wat ook leuk was: Liesbeth ging altijd iets met ons doen. Even wandelen en een ijsje eten. Je wist natuurlijk dat er iets gaande was, maar het voelde altijd heel chill en vertrouwd. Veel beter dan aan de keukentafel zitten."

Niet veilig

Hoewel de situatie nooit is geëscaleerd, wordt Charlize ingeschreven voor een woongroep. Op haar 15de kan ze terecht in Enschede. "Als ik toen had kunnen kiezen, had ik voor een rustigere groep gekozen. Veel jongeren waren met drugs bezig, dat voelde niet altijd veilig. Er mag best beter gekeken worden of iemand in een groep past. Ik was verlegen, trok mezelf terug en verstopte me achter m'n haar. Maar ik stond wel sterk in m'n schoenen. Daarom ben ik nooit in die drugsdingen meegegaan."

Supergoed

Wie Charlize nu ziet, ziet een opgewekte dame van 18 jaar. Energiek, vrolijk en genietend van het leven. Het viel ook Liesbeth op, toen ze elkaar vorig jaar toevallig tegen het lijf liepen. "Dat was heel leuk. Ze heeft me zien groeien en vertelde dat ze trots op me is. Het gaat nu ook echt supergoed. In de woongroep zijn we allemaal bevriend met elkaar en niemand doet nog aan drugs. Tussen mijn moeder en mij gaat het ook goed. Ik ben elk weekend bij haar, we zijn heel close."

‘Er mag best beter gekeken worden of iemand in een groep past’

Over een paar maanden stroomt Charlize uit en start ze aan het ROC om social work te gaan studeren. Ze staat ingeschreven voor een studentenwoning en volgt een zelfstandigheidstraining om de overgang makkelijker

te maken. “Ik kook en eet bijvoorbeeld in m’n eentje, als de rest van de groep al klaar is met eten. Daar leer ik veel van.”

Anderen helpen

Als Charlize terugkijkt, is ze iedereen heel dankbaar. Dat draagt ze ook uit: “Je hoort veel negatiefs over de jeugdzorg, maar ik vind dat alle positieve dingen ook naar buiten moeten komen. Ik ben zelf heel goed geholpen.” Door haar studie is de kans aanwezig dat ze straks zelf een hulpverlener wordt in de jeugdzorg: “Ik denk echt dat ik dat goed kan, omdat ik er zelf ervaring mee heb. Het is fijn om iemand iets toe te vertrouwen die het zelf ook heeft meegemaakt. Daar kan ik hopelijk veel kinderen blij mee maken.” ◦

Op weg naar NEN 7510

Stap voor stap een veiligere organisatie

Informatiebeveiliging voelt voor veel mensen als een ver-van-mijn-bed-show. Ook in de jeugdzorg. Toch is het cruciaal om het hoog op de agenda te zetten. Caroline Buve, mede-eigenaar van Onyx Cybersecurity, ziet dat veel besturen niet goed weten hoe te beginnen. Met de dienst 'Op weg naar NEN 7510' helpt ze organisaties stap voor stap de informatiebeveiliging op orde te krijgen.

Elker jeugdhulp en onderwijs is een van de organisaties die gebruikmaken van de dienst van Onyx Cybersecurity. Marjolein Haulussy is manager finance & control en, samen met coördinator informatiebeveiliging Angelique Wierenga, druk bezig met de NEN 7510.

"We zijn ermee begonnen in 2023", vertelt Marjolein. "We hadden nog veel winst te behalen, dus we zijn het gewoon gaan doen. Aanleiding was een flyer van Jeugdzorg Nederland waarin we de dienst zagen staan. Toen is het balletje gaan rollen, hebben we Onyx aangehaakt en is het onderwerp hoog op de agenda gekomen."

Natuurlijk deed Elker al het een en ander op dit gebied. Angelique: "We hadden al veel dingen goed geregeld, maar niet vastgelegd. Met de NEN 7510 – een wettelijke norm – ga je eigenlijk naar een standaardisatie van alles wat er al was. Het geeft structuur en daarmee meer controle over alles wat met informatiebeveiliging te maken heeft."

Gebrek aan urgentie

Dat Elker er niet eerder zo serieus indook als nu, heeft volgens Marjolein te maken met het erkennen van de urgentie: "Pas als je snapt wat de impact kan zijn als je het niet goed hebt geregeld, ga je harder lopen."

Caroline kan dat onderschrijven. "Het beschermen van de cliënten is natuurlijk de belangrijkste taak, maar het is ook van groot belang om de informatie van de cliënten veilig te houden. Dat is ook onderdeel van de taak. Er zijn legio voorbeelden van wat er kan gebeuren als de informatiebeveiliging niet op orde is. Denk aan datalekken of informatie die naar de verkeerde persoon gestuurd wordt, met alle (gevaarlijke) gevolgen van dien. Die risico's gelden ook voor medewerkers. Ook hun gegevens moeten niet in de verkeerde handen vallen."

Stap voor stap

De NEN 7510 omvat veel: alles van het veilig houden van privacygevoelige informatie tot bewustwording. Onyx Cybersecurity hielp Elker het behapbaar te houden. "Je gaat stap voor stap door de verschillende hoofdstukken heen", vertelt Angelique. "Denk aan cryptografie, toegangsbeveiliging, beheer van bedrijfsmiddelen, leveranciersrelaties en beveiliging van personeel. Dat ga je allemaal meenemen in je beleid. Het fijne van Onyx is dat zij per hoofdstuk sjablonen en voorbeelddocumenten aanleveren, en ondersteunen waar nodig. Ze helpen taaie kost om te zetten naar iets wat uitvoerbaar is, passend bij je organisatie."

Eyeopeners

Het hele traject heeft bij Elker op tal van manieren de ogen geopend. Want hoe ga je om met een laptop die niet meer gebruikt wordt? Wat als je zorgsysteem eruit vliegt in het weekend: heeft je leverancier daar een oplossing voor? "Dit soort dingen hebben we allemaal uitgezocht en vastgelegd", vertelt Marjolein. "Het gaat om technische zaken, maar ook om bewustwording. Het klinkt logisch dat je niet je laptop onbeheerd achterlaat, of er briefjes opplakt met wachtwoorden, toch is het belangrijk om er met elkaar op te blijven letten. We zijn nu ook bezig met een verplichte e-learning. Zo maken we veilig omgaan met data en informatie een logisch onderdeel van ons werk. Of je nu jeugdzorgwerker, docent of receptionist bent: informatiebeveiliging is van ons allemaal."

Zelf aan de slag

De dienst van Onyx Cybersecurity is wat Elker betreft een aanrader. "Wees je er wel bewust van dat je er

uiteindelijk zelf mee aan de slag moet. Ze helpen je enorm, maar doen niet alles. Dat moet je je wel realiseren van tevoren." Carolines tip sluit daar mooi bij aan: "Start een projectgroep binnen de organisatie en leg het niet bij één iemand op z'n bord. Verdeel de zaken goed. Ik heb daarnaast ook de meerwaarde gezien als meerdere jeugdzorginstellingen tegelijk dit traject ingaan. Dat levert een leuke interactie op. Maar hoe je het ook doet, het is vooral belangrijk dat je het doet."

Producten en diensten voor leden

Jeugdzorg Nederland heeft een uitgebreide dienstenportefeuille voor jouw informatiebeveiliging. Deze diensten zijn door, voor en met jeugdzorgorganisaties ontwikkeld en tegen een gunstig tarief beschikbaar. Wat heeft jouw organisatie nodig op het gebied van informatiebeveiliging?

Scan de QR-code en gebruik onze IB-wegwijzer. Dan weet je precies waar je staat.

Neem voor meer informatie of hulp contact op met regiemanager ICT-IV Martijn van Noppen via ib@jeugdzorgnederland.nl.

Landelijk aanmeldformulier jeugdhulp

Daar worden we beter van

Hoe mooi zou het zijn om één landelijk aanmeldformulier jeugdhulp te hebben? Op diverse plekken in de jeugdzorgketen wordt al langer geconstateerd dat het veel tijd en energie kost om als verwijzer de best passende hulp voor een kind en het gezin te vinden. Ook voor professionals is deze zoektocht frustrerend en brengt het bovendien grote administratieve lasten met zich mee. Dat dit anders moest was duidelijk voor de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de zorgaanbieders die bij Jeugdzorg Nederland zijn aangesloten.

Samen zijn ze in gesprek gegaan over wat ervoor nodig is om het aanmeldproces sneller en beter te laten verlopen. Het realiseren van één landelijk aanmeldformulier was hier een belangrijk onderdeel van. Jeugdzorg Nederland heeft dit opgepakt met gedeeltelijke financiering door het ministerie van JenV. Op basis van het reeds bestaande Gelderse Aanmeldformulier is er nu een landelijke variant ontwikkeld.

Versnippering

Tien jaar geleden werd de jeugdzorg gedecentraliseerd en sindsdien zijn gemeenten ervoor verantwoordelijk.

Dit leidde in de loop der jaren tot versnippering in het jeugdzorgstelsel. Gert-Jan van Vorst, contractmanager bij Entrea Lindenhout, weet daar alles van: "Onze organisatie is werkzaam in 35 jeugdzorgregio's in Nederland, in meer dan 140 gemeenten, maar onze kern bevindt zich in Gelderland. We merkten dat we door de transitie van provinciale naar gemeentelijk gefinancierde jeugdzorg in een onoverzichtelijk systeem terecht waren gekomen. Zowel GI's als zorgaanbieders gingen op hun eigen eilandje zitten. Zo had iedere zorgaanbieder zijn eigen aanmeldformulier. Dat is natuurlijk geen doen, zowel voor verwijzers vanuit de lokale teams van gemeenten, als voor GI's.

‘Het is fijn dat er nu een aanmeldformulier is dat zorgt voor uniformiteit’

Anne Goedbloed

Na vijf jaar besloten wij: dit moet anders. Met een aantal aanbieders, gemeenten en GI's uit Gelderland gingen we om de tafel om te kijken hoe we dat proces van aanmelden en zorg aanbieden konden stroomlijnen en vereenvoudigen. We wilden onder meer de administratieve lasten en de workload van de verwijzers verlagen, zodat er meer tijd over bleef voor waar het in het sociaal domein echt om draait: hulp voor gezinnen. We ontwikkelden een standaard aanmeldformulier dat inmiddels al een paar jaar in onze provincie met succes wordt gebruikt. Hierdoor kunnen we de zorg slimmer, sneller, goedkoper en efficiënter organiseren. Wij zijn er dan ook trots op dat ons formulier als basis diende voor de landelijke variant.”

Dag frustratie!

Anne Goedbloed, zorgcoördinator bij Jeugdbescherming West, is ook verheugd dat er nu eindelijk een landelijk aanmeldformulier jeugdhulp is. Het scheelt veel tijd, energie en frustratie, weet zij uit ervaring: “Als de zorgvraag van een gezin duidelijk is, dan gaat de betrokken jeugdbeschermer onderzoeken welke zorgaanbieder de benodigde zorg kan bieden. Passende zorg is niet altijd beschikbaar en lastig om op korte termijn voor elkaar te krijgen, met name als het gaat om complexe zorg waarbij behandel- of woonplekken in een gezinshuis nodig zijn. Dat betekent dat we de vraag bij meerdere zorgaanbieders moeten uitzetten, in de hoop dat we zo snel mogelijk passende zorg kunnen inzetten. Doordat iedere zorgaanbieder zijn eigen formulier heeft, moeten we voor iedere organisatie en iedere zorgaanvraag een apart formulier invullen.

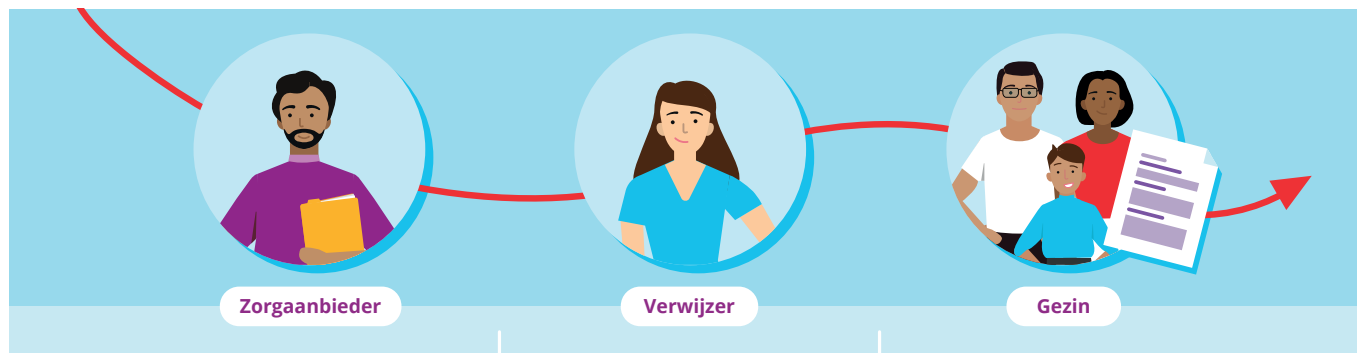
‘Het heeft voor alle betrokken partijen een meerwaarde’

Gert-Jan van Vorst

Dat is ontzettend veel werk, omdat die formulieren allemaal net een beetje van elkaar verschillen. Op die manier werken is gewoon voor niemand wenselijk. Het zorgt voor verwarring en het is erg onoverzichtelijk, met een grotere kans op fouten. Ik ben dan ook ontzettend blij dat er nu eindelijk een landelijk gestandaardiseerd aanmeldformulier is.”

Inzicht en begrip

Het proces om dit landelijke formulier te realiseren, was heel waardevol, geeft Gert-Jan aan. “Doordat iedereen – zorgaanbieders en GI's – op zijn of haar eigen eilandje zat, werden de eerste sessies ook vanuit dat eigen belang ingestoken. Het was echt wij versus zij – en andersom. Naarmate de gesprekken vorderden, groeiden we langzaam naar elkaar toe en realiseerden we ons: we hebben een gezamenlijke opdracht. Dat betekende elkaars taal leren begrijpen en af en toe water bij de wijn doen, want we moesten samen tot een oplossing komen. Dat bewustzijn, dat inzicht, dat is voor mij de échte winst van dit proces. Het zou geweldig zijn als het ons lukt dat te borgen en uit te bouwen. Het is voor de continuïteit van onze samenwerking goed dat alle partijen steeds meer ‘wij’ worden.” Ook bij Anne heeft het proces veel inzichtelijk gemaakt. “Bij beslissingen kijk je toch eerst vanuit je eigen perspectief. Door de gesprekken die we voerden, weet ik nu veel beter hoe processen bij zorgaanbieders werken. Je krijgt letterlijk een kijkje in elkaars keuken en dat zorgt voor meer begrip.” Natuurlijk waren er ook af en toe felle discussies, bekend het duo. Zeker in de beginfase, beaamt Gert-Jan.

Bijvoorbeeld over wat je wel of niet op een formulier mag zetten, ook in het kader van AVG. "Ik ben voorstander van 'het beestje bij de naam' noemen: hoe meer details ik heb over het kind en het gezin hoe beter. Die detailinformatie zorgt ervoor dat ik het plaatje snel compleet krijg en de jeugdbeschermers sneller van passend advies kan voorzien. Maar de GI's zeiden: dat mag niet, je moet anoniem kunnen aanmelden. Uit gesprekken die we voerden bleek ook dat er veel – doorgeslagen – angst heerste. Over hoe veilig en betrouwbaar collega's en andere organisaties zouden omgaan met gevoelige informatie, maar ook over angst om fouten te maken, om iets over het hoofd te zien, met alle gevolgen van dien. Daarom gaat men zich bij voorbaat indekken. Zorgwekkend, want zo houd je elkaar in een niet-bedoelde wurggreep. Wat mij betreft is er dus nog meer werk aan de winkel."

Verbeterde datakwaliteit

Sinds een paar maanden is het landelijk aanmeldformulier in gebruik. In de uitvoering is duidelijk zichtbaar dat de verschillende partijen consensus hebben bereikt en een formulier hebben gerealiseerd dat voor zowel verwijzers als zorgaanbieders werkbaar is. Het formulier bestaat uit twee delen: een deel om een consultvraag neer te leggen bij een zorgaanbieder en een gepersonaliseerd deel om een definitieve aanmelding te kunnen doen. Het consultdeel is de eerste aanmelding, dan check je als jeugdbeschermers of verwijzers welke zorgaanbieder iets voor het gezin, kind of jongere kan betekenen op basis van de hulpvraag. Pas als je weet met welke zorgverlener je in zee gaat, wordt deel twee van het aanmeldformulier ingevuld met de relevante persoonsgegevens die nodig zijn om de aanmelding definitief te maken. "Het is fijn dat er nu een aanmeldformulier is dat zorgt voor uniformiteit in het proces van aanmelding. Doordat alle zorgaanbieders hetzelfde formulier gebruiken, wordt de kwaliteit en consistentie van gegevens verbeterd."

Voor het slagen van het formulier is het natuurlijk van groot belang dat zo veel mogelijk organisaties in Nederland dit formulier gaan gebruiken, dan heeft iedereen er maximaal profijt van", meent Anne.

Doe ook mee

Jeugdbescherming West werkt al een tijdje met het formulier en rolt het langzamerhand uit over de verschillende regio's die zij onder haar hoede heeft. "De reacties van de gebruikers zijn overwegend positief. Het heeft voor alle betrokken partijen een meerwaarde. Zo hoeft het gezin of het kind maar één keer het verhaal te doen en als professional heb jij een stuk minder administratieve lasten, waardoor je tijd wint om te doen waarom je in het sociaal domein bent gaan werken: gezinnen weer op weg helpen zodat het beter met ze gaat. In het begin is het invullen even wennen, want het is best wat werk. Het formulier is uitgebreid. Maar naarmate je het formulier vaker hebt ingevuld, zul je merken dat het steeds makkelijker wordt en het je echt veel tijd scheelt. Vanuit het registratiesysteem WIJZ dat door de GI's wordt gebruikt, wordt een aantal gegevens automatisch in het formulier gezet. Het voordeel is ook dat je het formulier meerdere keren kunt gebruiken en aanpassen, bijvoorbeeld als er voor een gezin meerdere zorgaanvragen zijn of als de aanvraag wijzigt. Dan hoef je niet weer van vooraf aan te beginnen. En bij regionale expertisetafels is het handig dat iedereen met hetzelfde formulier werkt: je beschikt allemaal over dezelfde informatie. Ervaar het zelf, je kunt er vandaag gelijk al mee beginnen!"

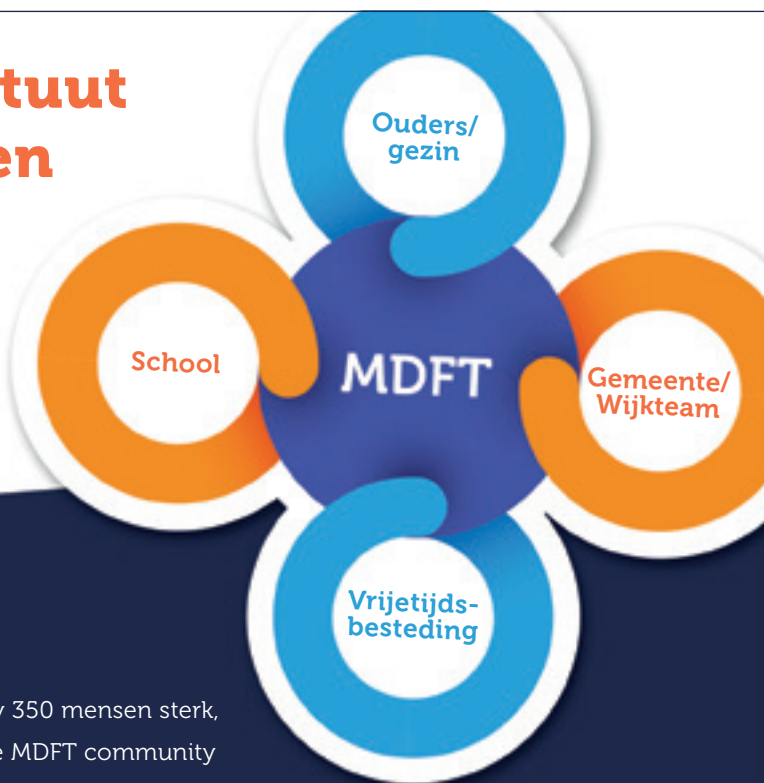
Meer informatie over het landelijk aanmeldformulier en de animatievideo vind je via deze link:

www.bit.ly/LandelijkAanmeldformulier of scan de QR-code.

SJI het opleidingsinstituut voor Systemisch Werken

SJI is het opleidingsinstituut voor systemisch werken binnen de jeugdhulp. Wij ondersteunen professionals die werken met jeugdigen met complexe problemen, vanaf 6 tot 24 jaar.

Grote community

In 2025 is onze Nederlandse MDFT therapeuten community 350 mensen sterk, werkzaam in 42 teams bij 26 organisaties. In Europa is onze MDFT community 90 mensen sterk.

Voor meer informatie over onze erkende opleidingen en trainingen, kijk op

www.stichtingjeugdinterventies.nl

Juridische ondersteuning voor
professionals jeugddomein
Voor de verbinding recht & praktijk

Met hart voor de jeugd
& oog voor het gezin

Vragen over onze ondersteuning?

☎ 085 04 78 11

✉ info@enjeugd.nl

💻 www.enjeugd.nl

Medilex organiseert praktische, actuele cursussen en congressen voor professionals in zorg en welzijn.

We vertalen complexe thema's – van medisch en psychisch tot juridisch en sociaal – naar direct toepasbare kennis voor de dagelijkse praktijk.

Persoonlijkheidsproblematiek

Samenwerken en herstel in epistemisch vertrouwen
Congres op 11 juni

Lichaamsgericht werken

Toepassen van de polyvagaal theorie in de praktijk
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Relationeel trauma

Over hechting en trauma
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Intercollegiaal coachen

Het leren coachen van gelijkwaardige collega's | 25 PE punten
Vijfdaagse cursus | meerdere startdata

Jong & Depressief

Aanpak, behandeling en terugvalpreventie
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

KOPP/KOV-kinderen

Handelen in het belang van kind en ouder
Eendaagse cursus op 17 september

Psycho-educatie bij Autisme

Voor de begeleiding van kinderen en jongeren met autisme
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Voorkomen van uitval bij autisme

Oorzaken en aanpak van zelfregulatieproblematiek
Congres op 30 september

Coachend leidinggeven

Speciaal voor leidinggevendenden in de zorg
Vierdaagse cursus | meerdere startdata

Jeugdrecht - minderjarigen in de zorg

Jeugdzorgstelsel, ouderschap/gezag, kinderscherming & privacy
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Een veilige werksfeer creëren

Herstel de teamdynamiek en verhoog de werkeffectiviteit
Driedaagse cursus | meerdere startdata

Excessief huilen bij baby's

Help de vicieuze cirkel doorbreken!
Eendaagse cursus op 7 oktober

Privacy - beroepsgeheim en medisch dossier

Zorgvuldig omgaan met patiëntgegevens
Dagdeel cursus op 10 oktober

Emotieregulatietraining bij kinderen en jongeren

Help kinderen hun emoties begrijpen en beheersen
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

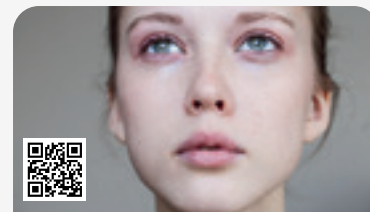
Kinder- & Jeugdpsychiatrie

Internaliserende en externaliserende problematiek bij jongeren van 4 tot 25 jaar
Tweedaagse cursus | meerdere startdata

Acceptance and Commitment Therapy

Acceptatie, bereidheid en mindfulness
Driedaagse cursus | meerdere startdata

Omgaan met verlies en rouw bij kinderen en jongeren

Herkennen & Ondersteunen
Driedaagse cursus | meerdere startdata

Jonge mensen, groot verdriet

Over rouw, kwetsbaarheid en de veerkracht van jongeren
Congres op 18 november

Suicide & Suicidepreventie

Preventie - Interventie - Postventie
Congres op 11 december